

Pasternak'ı NOBEL'e CIA aday göstermiş

Boris Pasternak 'Doktor Jivago' eseriyle 1958'de Nobel Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü ama ödülü reddetti. Yazarın tek romanıyla Nobel'e uzanma ve reddetme nedenleri 'Jivago Davası' adlı kitapta anlatılıyor. Kitapta, Soğuk Savaş'ı kazanmak isteyen ABD'nin Nobel'in saygınlığını zedelediği iddia edilirken Pasternak'ın adının ülkesinde Yahuda'ya çıktığı söyleniyor.

Yayın Tarihi : 8 Nisan 2017 Cumartesi (oluşturma : 21.10.2019)

Erkut Tezerdi'nin Karar gazetesindeki haberi...

Rus yazar Boris Pasternak'a 1958 yılında Nobel Edebiyat Ödülü kazandıran 'Doktor Jivago' romanı, edebiyat eleştirmenleri tarafından dönemin faşizan tutumunu 'devrim kendi çocuklarını yedi' misali cesurca ve gerçekçi bir üslupla anlatması açısından başyapıt olarak nitelendiriliyor. Bolşevik rejimine birebir 'altı çizili' imalarda bulunmasa da uzunca yıllar yasaklı kalan 'Doktor Jivago', konusu gereği rejimin yaptıklarını ortaya seriyor. Rus iç savaşının tahripkar etkisini betimlediğinden, 50'li yıllarda komünizm ideolojisiyle savaş halindeki, hatta tabiri yerindeyse topraklarında 'cadı avı' gerçekleştiren ABD'nin yakın ilgisine maruz kalıyor.

Peter Finn Petra Couvée Yapı Kredi Yayınları 396 sayfa 30 TL

Düğmeye basılıyor. CIA, Sovyetler'i küçük düşürmek için eseri uluslararası alana taşıyor. Tek romanıyla Nobel kazanan ve aslen şiirleriyle ünlenen Pasternak ise kendisine yöneltilen baskılar nedeniyle ödülü almaktan vazgeçiyor. Washington Post editörü Peter Finn ile Saint Petersburg Kent Üniversitesi akademisyeni Petra Couvée tüm bu yaşananları Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan 'Jivago Davası' adlı kitapta anlatıyor. Tarihi kayıtlara yer verilen kitapta aynı zamanda Nobel Edebiyat Ödülü'nün siyasi bir komplonun parçası olduğu belirtiliyor. Bir yandan da kitabın ana karakteri Yuri Jivago ile Boris Pasternak'ın benzerliğine dikkat çekiliyor.

OTOBİYOGRAFİK İZLER VAR

Yazarın hayatından da önemli parçalar içeren romanda; doktor Yuri Jivago karakteri tıpkı Pasternak gibi varoluş sancıları çekiyor ve şiir yazıyor... Moskova entelijansiyasına mensup bir aile tarafından yetiştirilen Jivago, tıp okulundan mezun olduktan sonra koruyucu ebeveynlerinin kızları Tonya ile evleniyor.

Boris Pasternak, 1957'de çekilen bu fotoğrafta. Rus yazar ve şair Olga Ivinskaya (solda) ve kızı Irina Emelyanova ile.

I. Dünya Savaşı yıllarında Güney Rusya'daki bir görevi sırasında hemşire Lara'ya aşık oluyor. Jivago, 1917 yılında Rus Çarlığı'nda gerçekleştirilen Ekim Devrimi sonrası Moskova'ya dönüyor ve bambaşka bir şehirle karşılaşılıyor: Kızıl Ordu'nun kontrolü altındaki harabeye dönmüş kentte yaşayanlar açlık ve hastalıkla boğuşuyor. Bir zamanlar buram buram sanatın konuşulduğu Moskova'ya yaşam mücadelesi hakim. Dahası, hem Kızıl Ordu'nun hem de Bolşevik karşıtı Beyaz Ordu'nun Rus iç savaşında yaptığı vahşete tanık olan Jivago, devrim düşüncesinden vazgeçiyor. Sevgilisi Lara'yla birlikte her şeyden uzak bir dağ evine yerleşiyor, şiir yazmaya koyuluyor. Savaşın sona ermesiyle Lara ile yolları ayrılıyor. Lara Rusya'nın doğusuna giderken Jivago Moskova'ya dönüyor, 1929 yılında yaşamını yitiriyor.

VATAN HAINİ İLAN EDİLDİ

Kitap, Rusya dışında ilk kez yayımlanınca Sovyet Rusya'da eşi görülmemiş bir karalama kampanyası başlatıldı. 'Jivago Davası'nda yazarlar, 1987'ye kadar Sovyetler Birliği'nde yasaklı kalan 'Doktor Jivago'nun yazarına ağır bir suçlama olduğunu belirterek, bunun nedenini şöyle açıklıyor: "Staline'e suikast hazırlığı içinde olan ve Japonya adına casusluk yapan 'Sovyet karşıtı, Troçkist, bölücü ve terörist örgütlere mensup olmak!" Bu arada yazar Pasternak, bu romandan sonra ve üstüne bir de Nobel kazanınca ülkesinde vatan haini ilan edildi, adı Yahuda'ya çıktı. Pasternak 1960'ta öldüğünde Rus basınında tek satır dahi yer bulmadı.

İSTİHBARAT RAPORLARINDA ADI GEÇİYOR

'Jivago Davası'nın yazarları Peter Finn ile Petra Couvée, kitabın yurtdışında nasıl yayımlandığını ve CIA ile ilişkisini şöyle açıklıyor: "Doktor Jivago'nun Rusça el yazması, Britanya istihbaratı tarafından Washington D.C.'deki CIA genel merkezine 1958 yılının Ocak ayında ulaştırılıyor. Teşkilattaki Sovyet Rusya Bölümü Başkanı John Maury, CIA'in gizli operasyonlarından sorumlu müdürü Frank Wisner'e gönderdiği bir iç yazışmada 'Doktor Jivago, Stalin'in ölümünden beri bir Sovyet yazarı tarafından kaleme alınmış en aykırı edebiyat yapıtı' olarak tarif ediliyor.

'Doktor Jivago' 1965'te aynı isimle beyazperdeye aktarıldı. 1966 yılında Oscar'a 10 dalda aday oldu ve 5 dalda ödül kazandı. Filmin başrollerinde Ömer Şerif, Julie Christie, Geraldine Chaplin, Rod Steiger vardı.

Maury ise okumasını tamamladıktan sonra 'Rejime karşı ayaklanma çağrısı yapan hiçbir unsur bulunmuyor' diyor. Roman büyük güçlkle İtalya'da okuyucuyla buluşunca CIA'deki iç yazışmalarda Doktor Jivago hakkında şunlar anlatılıyor: 'Nobel ödülü gibi bir şerefe erişmek adına, dünya çapında en üst düzeyde serbest dağıtımın yapılması, kitabın övgüler alması ve itibar kazanması amacı doğrultusunda mümkün olan en çok sayıda yabancı dilde baskısının yayımlanması gerekiyor.'

Bu dökümanı orjinal adreste göster

Pasternak'ı NOBEL'e CIA aday göstermiş